

ПРОГРАМ РАДА¹
ISS/KS E034-10
Храна за животиње

Овај програм рада донет је на седници Комисије која је одржана која је одржана у периоду од 13. марта 2014. године до 27. марта 2014. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници одржаној 13. маја 2014. године.

1 Увод

Предмет рада Комисије за стандарде и сродна документа KS E034-10, *Храна за животиње* (у даљем тексту: Комисија KS E034-10), јесте стандардизација у области хране за животиње, укључујући терминологију, узимање узорака и методе испитивања.

Комисија за стандарде прати рад Техничког поткомитета ISO/TC 34/SC 10, *Храна за животиње*, Међународне организације за стандарде (ISO) и Техничког комитета CEN/TC 327, *Храна за животиње – Методе узимања узорака и анализе*, Европског комитета за стандардизацију (CEN).

У Техничком поткомитету ISO/TC 34/SC 10, *Храна за животиње*, Међународне организације за стандардизацију (ISO), Комисија KS E034-10 има статус посматрача, односно О-члана. Комисија која у техничком комитету има статус О-члана није дужна, али може да гласа о документима који се разматрају.

Комисија KS E034-10 образована је решењем директора Института о образовању комисије бр. 2486/7-26-02/2007 од 20. 04. 2007. године, и решењем директора Института о саставу комисије бр. 2486/11-26-02/2007 од 02. 07. 2007. године. Тренутно активна Комисија KS E034-10 формирана је решењем директора Института бр. 1803/20-26-01/2013 од 26. 07. 2013. године, а на основу одлуке Стручног савета за опште области стандардизације о утврђивању предлога за обнављање састава комисије бр. 1697/10-20-02/2013 од 05. 07. 2013. године.

Комисија KS E034-10 образована је ради:

– доношења, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената у наведеној области рада, у складу са интерним правилима и упутствима Института за стандардизацију Србије;

¹ При преводу на енглески језик треба користити израз „business plan“.

- обезбеђивања усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним стандардима у наведеној области рада;
- учествовања у изради и преиспитивању стандарда и сродних докумената које доносе европске и међународне организације за стандардизацију у наведеној области рада, и
- других активности које предложи надлежни стручни савет.

Комисија KS E034-10 има задатак да доноси потребне одлуке и обавља послове у вези са преузимањем свих европских стандарда и сродних докумената из надлежности Техничког комитета CEN/TC 327, *Храна за животиње – Методе узимања узорака и анализе*. Такође, за предмете стандардизације из области рада Комисије KS E034-10 за које не постоје европски стандарди и сродни документи и не предстоји њихово доношење, комисија може да донесе одлуку о преузимању међународних стандарда и сродних докумената, а уколико они не постоје и не предстоји њихово доношење, може да донесе одлуку о преузимању националних стандарда и сродних докумената других земаља, као и о доношењу изворних српских стандарда и сродних докумената.

2 Пословно окружење

2.1 Опште

Здравље животиња које су намењене за производњу хране (као што су стока, кокошке и свиње) за време узгоја, неге, транспорта и клања може имати значајне последице на здравље људи. Како би се обезбедио висок ниво јавног здравља, здравља животиња, добробити животиња и здравља биља, морају да се спроводе различите мере заштите – од фарме до трпезе, односно у целом ланцу производње, прераде и дистрибуције хране, све до потрошача.

У последњој деценији брига о потрошачима је усмерена на безбедност хране, као и на утицај исхране по људско здравље. Болест лудих крава, птичји грип, присуство микотоксина, адитива, антибиотика, пестицида, тешких метала и металоида, остатака загађивача итд., изазвали су велику заинтересованост јавности и губитак поверења у индустрију и надлежне органе који су задужени за безбедност хране. Да би се повратило поверење потрошача, неопходно је да надлежни органи предузму неопходне активности како би се потрошачи заштитили од опасне хране која може изазвати болести. Национални контролни систем треба да буде кључ за заштиту здравља и безбедности домаћих производа намењених за исхрану домаћег становништва, као и за извоз на инострано тржиште.

У оваквом пословном окружењу, међународни и европски стандарди, којима су

утврђене методе за испитивање хране за животиње, представљају поуздано средство за доказивање и проверу квалитета поменутих производа.

Један део преузетих стандарда из области хране за животиње обухваћен је Директивом 70/373/ЕС (*Methods of sampling and analysis for the official control of feeding-stuffs*) која се односи на методе узимања узорака хране за животиње, а није преузета у национално законодавство.

Законски акти који се односе на квалитет, методе узимања узорака, декларисање хране за животиње у Републици Србији су следећи:

- Правилник о методама узимања узорака и методама физичких, хемијских и микробиолошких анализа сточне хране („Сл. лист СФРЈ”, бр.15/87);
- Правилник о квалитету хране за животиње („Сл. лист РС”, бр. 27/2014);
- Правилник о општим и посебним условима хигијене хране за животиње („Службени гласник РС”, бр. 78/10);
- Правилник о условима за оцену поступака самоконтроле у пословању храном за животиње („Службени гласник РС”, бр. 94/09);
- Правилник о условима за декларисање, означавање и рекламирање хране за животиње („Службени гласник РС”, бр. 04/2010);
- Правилник о квалитету и другим захтевима за храну за животиње („Службени лист СРЈ”, бр. 20/2000, 38/2001 и 04/2010).

2.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Стандарди и спецификације из надлежности Комисије KS E034-10 користе се у пословном окружењу Србије као основа за производне и комерцијалне послове, а такође и при уговарању послова између трговаца и произвођача прехранбених производа.

Међутим, доступност међународних и/или европских стандарда значи да акредитоване лабораторије за испитивање хране за животиње у свим земљама света користе исти списак метода које дају поновљиве резултате. Ако производи испуњавају прихваћене међународне и/или европске стандарде, онда постоји минимална потреба за испитивањима у појединим земљама што смањује специфичне трошкове набавке.

Према подацима Републичког завода за статистику, квантитативни показатељи пословног окружења су следећи:

- производња хране за узгој животиња износи 942 000 тона у Републици Србији током 2011. године;
- индустријска производња готове хране за домаће животиње износи 845 965 тона током 2011. године;
- индустријска производња готове хране за кућне љубимце износи 4 280 тона током 2011. године.

2.3 Захтеви тржишта

Захтеви стандарда и сродних докумената из области хране за животиње, које израђује Комисија KS E034-10, служе као основа за процену њиховог квалитета. Корисници стандарда из надлежности поменуте комисије припадају свим деловима ланца снабдевања, од произвођача до дистрибутера хране за животиње, али су то пре свега произвођачи хране за животиње, трговци, као и акредитоване лабораторије за испитивање и контролу наведених производа. Пошто су стандарди из надлежности Комисије KS E034-10 у широкој употреби, њихово редовно ажурирање је неопходно.

2.4 Аспекти животне средине

Економски раст и отварање тржишта за извоз потенцијално могу имати негативан утицај на животну средину. С обзиром на овакав развој догађаја, постављање темеља за ефикасну и еколошки прихватљиву пољопривреду представља изазов за Србију. Пре свега, неопходно је едуковати пољопривредне произвођаче у вези са употребом генетски модификованих усева и извршити припремне активности на интегрисању политике заштите животне средине (земљишта и воде) увођењем одговарајућих агроколошких мера. Ове мере се првенствено односе на смањење употребе минералних ђубрива и пестицида у пољопривредној производњи. Међународни донатори су подржали пилот-програме спровођења ових мера у нашој земљи, у сарадњи са заинтересованим странама из руралних области и другим социјалним партнерима.

3 Очекиване користи од рада Комисије KS E034-10

Очекиване користи од рада Комисије су следеће:

- успостављање принципа и правила за терминологију, узимање узорка и методе испитивања из области хране за животиње;
- усаглашавање националних стандарда са међународним и европским стандардима;
- представљање и заступање националних интереса у поступку доношења међународних и европских стандарда;
- олакшање веза између произвођача, лабораторија надлежних за испитивање и контролисање производа и крајњих потрошача.

Кроз примену српских стандарда који за основу имају међународне и/или европске стандарде очекује се да се испуне битни захтеви у погледу квалитета производа из области хране за животиње.

4 Заинтересоване стране

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду ове комисије, уз обезбеђење равноправног учешћа и заступљености свих страна. Могуће је и учешће у статусу посматрача, под одређеним условима који су утврђени *Интерним правилима стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*.

У раду Комисије KS E034-10 учествују акредитоване лабораторије за испитивање и контролисање прехранбених производа и научно-истраживачке институције (наведене у решењу о образовању комисије).

Задатак ове комисије је да у наредном периоду у свој рад укључи што је могуће већи број заинтересованих страна.

5 Циљеви и стратегије за остваривање циљева

5.1 Циљеви

- Усвајање стандарда из области хране за животиње, у складу са Интерним правилима Института;
- Усаглашавање националних стандарда и сродних докумената са европским и/или међународним стандардима и сродним документима;
- Преиспитивање свих српских стандарда у року од 5 (пет) година од њиховог објављивања и доношење одлуке о повлачењу оних српских стандарда и сродних докумената који су у супротности са европским или међународним стандардима или сродним документима, односно који имају исти предмет и подручје примене као европски или међународни стандарди или сродни документи;
- Заступање националних интереса у области рада Комисије пред одговарајућим европским и међународним комитетима за стандардизацију кроз учествовање српских стручњака у раду наведених техничких комитета;
- Примена основних принципа стандардизације;
- Промовисање интереса Института за стандардизацију Србије.

5.2 Стратегије за остваривање циљева

- Праћење рада Техничког поткомитета ISO/TC 34/SC 10 и Техничког комитета CEN/TC 327 и преузимање нових стандарда и сродних докумената;
- Повећање броја српских стручњака у раду наведених техничких поткомитета/ комитета;
- Повећање броја заинтересованих страна које ће учествовати у раду Комисије;
- Спровођење периодичних систематских прегледа и преиспитивања свих стандарда и сродних докумената које је припремила Комисија KS E034-10, како би се обезбедила валидација примене за све заинтересоване стране које користе ове стандарде;
- Ревидирање текстова повучених националних стандарда објављених на српском језику у складу са новим издањима европских или међународних стандарда, како би се одржао или повећао број објављених националних стандарда насталих преузимањем европских и/или међународних стандарда на српском језику;
- Обука чланова Комисије KS E034-10 како би се упознали са ревидираним интерним правилима Института.

6 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Недовољно учешће домаћих стручњака у доношењу српских стандарда и сродних докумената;
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављање примедба и предлога у вези са нацртима српских стандарда и сродних докумената који се стављају на јавну расправу;
- Недостатак финансијских средстава који онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања/ /прештампавања, што умањује значај ових стандарда у пословном окружењу;
- Неблаговремено достављање предлога заинтересованих страна за доношење српских стандарда при изради плана рада Комисије;
- Недовољно придавање значаја раду чланова Комисије за стандарде и њихова оптерећеност пословима у матичним организацијама које су их делегирале, што може да доведе до недовољног учешћа чланова Комисије на седницама, а самим тим и до одступања од плана доношења стандарда.

7 План активности

Активности Комисије KS E034-10 у наредних пет година усклађене су са плановима рада који обухватају следеће:

- планове доношења, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената у наведеној области рада, у складу са интерним правилима и упутствима;
- обезбеђивање усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним стандардима у наведеној области рада;
- учествовање у изради и преиспитивању стандарда и сродних докумената које доносе европске и међународне организације за стандардизацију у наведеној области рада;
- друге послове које предложи надлежни стручни савет.

8 Корисни линкови за све наведене активности

Ради информисања чланова Комисије, корисни су следећи линкови:

http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=144

http://www.iss.rs/tc/work_programme.php?national_committee_id=144

http://www.iso.org/iso/home/standards_development/list_of_iso_technical_committees/iso_technical_committee.htm?commid=47924

http://www.iso.org/iso/home/store/catalogue_tc/catalogue_tc_browse.htm?commid=47924&published=on

http://www.iso.org/iso/home/store/catalogue_tc/catalogue_tc_browse.htm?commid=47924&development=on

http://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:7:0:::FSP_ORG_ID:6308&cs=151B54DCC1DA2676999693FCE3A6F61BC

http://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:22:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:6308,25&cs=1C252307F473504B6354F4EE56B99E235

http://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:6308,25&cs=1C252307F473504B6354F4EE56B99E235